

Tid Torsdagen den 23 januari 2025, kl. 16:00-16:20
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Måndagen den 3 februari 2025 §§ 1-6, 8, 11, 12, 14-61
Anslaget Tisdagen den 4 februari 2025 §§ 1-6, 8, 11, 12, 14-61

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 23 januari 2025 §§ 7, 9, 10, 13
Anslaget Måndagen den 27 januari 2025 §§ 7, 9, 10, 13

Jan Valeskog

Mikael Blomstrand

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Jan Valeskog (S), ordföranden
Bsrat Asgedom Mebrahtu (S)
Maria-Elsa Salvo (S) §§ 1-17, 19-61
Maria Mustonen (V)
Aidin Zandian (V) §§ 1-17, 19-61
Cecilia Obermüller (MP)
Kristina Lutz (M)
Annika Elmlund (M)
Mats Johnsson (SD)
Björn Ljung (L)

Tjänstgörande ersättare:

Mikael Blomstrand (C)	För Jonas Naddebo (C)
Emilia Wikström Melin (S)	För Per Strängberg (S)
Oscar Gullberg (MP) § 18	För Maria-Elsa Salvo (S)
Jonas Darai (V) § 18	För Aidin Zandian (V)
Karin Blomstrand (M)	För Johan Nilsson (M)

Ersättare:

Jonas Darai (V) §§ 1-17, 19-61
Oscar Gullberg (MP) §§ 1-17, 19-61
Christer H Sjöblom (M)
Marie Della Morte Pålstam (L)
Mikael Valier Furtenbach (KD)

Tjänstepersoner:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Amanda Horwitz, Mikael Andersson Ståhl, Julia Björklund, Torleif Falk, Torkel Kjellman, Martin Schröder, Lena Strömstedt, nämndsekreterare Sara Högne och Fabian Lind, borgarrådssekreterarna Adam Valli Löfgren, Hanna Amin och William Ejeborg samt personalrepresentant Luis Lopez §§ 1-12

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

§ 8

**Motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden från
Dennis Wedin (M), Svar på remiss från kommunstyrelsen,
Dnr 2024-09808-1.6**

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt stadsbyggnadskontorets förslag:

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Björn Ljung (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 9 december 2024.
Bilaga § 8

Tjänsteutlåtandet avser svar på remiss från kommunstyrelsen om motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden från Dennis Wedin (M).

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP) och Mikael Blomstrand (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Kristina Lutz m.fl. (M) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

Hagastaden är ett av Stockholms stads allra största och mest komplicerade stadsutvecklingsområden. Det är långa ledtider under olika politiska majoriteter. Norra Stationsparken är exempelvis en av Stockholms stads större parksatsningar. Parken byggs i etapper, och planeras vara färdigbyggd 2029. Återuppbyggnaden av Klocktornet, som var en del av stationsbyggnaden i Norra station, skapade ett så stort

engagemang att Stockholms stad fortfarande har tegelstenarna magasinerade. Detta efter beslut som fattades under den M-ledda majoriteten mandatperioden 2010-2014.

Det senaste politiska beskedet som getts kring Klocktornet är från den 3 april 2014. Det var att Klocktornet skulle återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Beskedet innebar vidare att staden kommer att ansvara för att återuppbyggnaden sker och att kostnaden för återuppbyggnaden på 11,7 mnkr tas inom ramen för Hagastadsexploateringen.

Något annat besked än detta har inte lämnats av politiken, oavsett färg på styret. Att klocktornet ska återuppföras i enlighet med den inriktning som slogs fast år 2014 är en självklarhet för Moderaterna, liksom att stadens förvaltningar arbetar enligt den instruktionen så länge som inget annat politiskt beslut meddelas. Något aktivt beslut om att ändra denna inriktning har vi nämligen inte sett från Socialdemokraterna, varken den här mandatperioden eller perioden 2014-18.

Därför är exploateringskontorets svar på motionen mycket förvånande. För oss är det helt enkelt oacceptabelt att detta odemokratiska beslut verkar ha fattats, till synes utan en tanke på att tegelstenarna i flera år legat och samlat damm och nu fortsätter att kostar skattepengar. Inom ramen för ett av kommunfullmäktige fattat beslut borde det naturligtvis också ha planerats in som ska hända med teglet. Att det skulle vara kostsamt och tidskrävande att återuppbygga Klocktornet ger inte kontoret rätt att kringgå kommunfullmäktiges demokratiskt fattade beslut. Likaså är det därför anmärkningsvärt att klocktornet inte har getts en faktisk placering i planeringen av parken.

i den mån det, trots kommunfullmäktiges beslut, inte är fysiskt möjligt att återuppbygga klocktornet i Norra Stationsparken, så måste berörda nämnder peka ut en alternativ placering med koppling till motsvarande historiska epok och därefter genomföra återuppbyggnaden inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

- 3) Mats Johnsson (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att instämma med förslaget samt att därutöver anföra följande:

Dåvarande politiker lovade att bevara åtminstone klocktornet i samband med att området rensades inför byggandet av Hagastaden. När det ändå revs var löftet att det skulle återuppbyggas. Detta löfte bröts snabbt och visar på hur lite politikerkåren bryr sig om medborgarnas

önskemål i stadsbyggnadsfrågor. Inte bara att tornet revs i strid med löftena, dessutom förstördes byggnadsresterna så att det inte ens går att bygga upp det igen utan att göra en ny byggnad. Sådant är anatema för arkitekter som ser varje försök att bygga klassiskt vackert som en pastisch.

Eftersom det inte går att återskapa, och enligt kontorets svar det inte heller finns plats för det i Hagastaden, har staden möjlighet att infria löftet att återuppbygga tornet någon annanstans. Sverigedemokraterna föreslår att i samband med att området längs Södertäljevägen söder om Liljeholmsbron byggs, även inkludera en återuppbyggnad av tornet i anslutning till resterna av Liljeholmens gamla station där godsexpeditionen fortfarande finns kvar. Både funktionsmässigt och arkitektoniskt överensstämmer ett återuppbyggt klocktorn vid Liljeholmen med dess ursprungliga placering vid Norra station vid Nortull. Liljeholmens station revs 1959 men godsmagasinet är kvar och visar på vilket ståtligt byggnadskomplex det en gång var. En återuppbyggnad av tornet där skulle ge det en roll i stadslandskapet och bidra till att den nya stadsdelen vid Södertäljevägen får en större anknytning till platsens historiska betydelse som station och bangård för den första stambanan söderut från Stockholm.

Stadsbyggnadskontorets förslag att med resterna av de tegelstenar som är kvar bygga någon form av monument inom Hagastaden kommer att vara en konstant påminnelse för medborgarna om politikernas brutna löften. Det är vi också positiva till om materialet inte används vid återuppbyggnaden av tornet.

- 4) Björn Ljung (L) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att besvara motionen med nedan anförd text:

Liberalerna har länge värnat om bevarandet av Stockholms kulturhistoriska miljöer. Under detaljplaneprocessen för Norra station argumenterade vi för att Klockhuset skulle bevaras. Kommunfullmäktige beslöt att Klocktornet skulle bevaras. Det framgår tydligt i föredragande borgarråds beslutstext.

Det kulturhistoriskt värdefulla Klocktornet revs i strid med beslutet i Kommunfullmäktige. Det genomfördes en sommar under det att Stadsbyggnadsroteln leddes av det dåvarande stadsbyggnadsborgarrådet Regina Kevius (M).

Liberalerna anser att rivningen var ett brott mot Kommunfullmäktiges beslut och en stor förlust för Stockholms kulturarv.

Centralt för Klockhuset var dess torn, vars symboliska och historiska värde fortfarande lever kvar mångas medvetande. Därför är Liberalerna glada att staden ändrade sig gällande tegelstenarna från Klockhuset, som först lades ut på Blocket för försäljning. Istället köptes de tillbaks och magasineras. Därmed undvek Stockholm vad som skulle ha varit en irreparabel skada om de kvarvarande tegelstenarna hade gått förlorade.

Stockholmarnas engagemang kring Klockhuset och dess framtid är betydande. Diskussioner om Norra Stationsområdet, där Hagastaden nu växer fram, har ofta inkluderat röster som efterlyser mer respekt för stadens kulturarv. För Liberalerna och många andra, är Klockhuset inte bara en byggnad utan en påminnelse om områdets järnvägshistoria och stadens utveckling. Samtidigt har det framkommit kritik mot att viktiga kulturhistoriska beslut inte alltid tagit stockholmarnas perspektiv i tillräcklig beaktning. Detta måste Stockholm bli bättre på.

Därför är det positivt att motionären lyfter frågan om att återuppbygga Klocktornet. Liberalerna menar att det skulle återföra ett unikt kulturhistoriskt inslag till området och stärka Hagastadens identitet som en plats där gammalt och nytt möts. Platsen för återuppbyggnad bör ske nära dess ursprungliga plats, i Norra Stationsparken, och att detta projekt genomförs med respekt för dess historiska kontext.

Beslutsgång

Ordföranden Jan Valeskog (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Jan Valeskog m.fl. (S), Maria Mustonen m.fl. (V), Cecilia Obermüller (MP) och Mikael Blomstrand (C).

Ersättaryttrande

Mikael Valier Furtenbach (KD) instämmer i förslag från Kristina Lutz m.fl. (M).

Underrättelse

Kommunstyrelsen ska underrättas om beslutet.